

Sürücü Öfke Ölçeği (K?sa Form)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sürücü Öfke Ölçeği (K?sa Form)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31286>

Özet

Sürücü Öfke Ölçeği (Kısa Form), orijinal Sürücü Öfke Ölçeği'nin (Driving Anger Scale - DAS) Türkçe popülasyona yönelik olarak uyarlanmış ve kısaltılmış versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin çeşitli trafik ve sürüş koşullarına yanıt olarak deneyimledikleri öfke düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin bu kısa versiyonu, araştırmacılara ve uygulayıcılara daha hızlı ve verimli veri toplama imkanı sunarak, özellikle trafik güvenliği ve davranışsal psikoloji alanındaki çalışmalara katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sürücü öfkesi, trafik psikolojisi, uyarlama, kısa form, öfke, sürücü davranışları, DAS.

Yazarlar

Yasak, Y., Eryok, B.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türk sürücüler arasında sürüş sırasında ortaya çıkan durumsal öfke eylemini geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirmektir. Orijinal uzun formun gerektirdiği süreyi kısaltarak, özellikle geniş örneklemlerle veya zaman kıstıtlı klinik değerlendirmelerde kullanılacak pratik bir araç sunulmuştur.

Sürücü Öfke Ölçeği (Kısa Form), trafikteki stres faktörlerine karşı gösterilen duygusal tepkinin yoğunluğunu saptayarak, yüksek öfke eylemi gösteren bireylerin belirlenmesine yardımcı olur. Elde edilen veriler, trafik kazalarının önlenmesine yönelik eğitim ve müdahale programlarının geliştirilmesinde kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, temel psikolojik yapı olarak "sürücü öfkesini" (Driving Anger) ölçmektedir. Bu yapı, sürücülerin diğer sürücülerin davranışları, trafik sıkışıklığı, trafik kurallarına uyulmaması gibi çeşitli tetikleyiciler karşısında hissettikleri ve ifade ettikleri hoşnutsuzluk, sinirlilik ve dümanlık duygularını kapsar.

Sürücü öfkesi, sadece duygusal bir durum değil, aynı zamanda riskli sürüş davranışları (hız yapma, agresif manevralar) ile güçlü bir şekilde ilişkilendirilen bir kişilik özelliğidir. Kısa form, bu çok boyutlu yapıyı temsil eden en kritik maddeleri koruyarak, genel öfke eyleminin kapsamlı bir özetini sunar.

Geçerlik

Yasak ve Eryok (2009) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, Sürücü Öfke Ölçeği (Kısa Form)'nun yapısal geçerliliği incelenmiştir. Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, uyarlama çalışmaları genellikle doğrulayıcı ve açmlayıcı faktör analizleri kullanılarak ölçeğin orijinal yapıyı koruyup korumadığı test edilir.

Kısa formun geçerliliği, genellikle orijinal uzun formun alt boyutlarıyla korelasyonu ve ilgili diğer kriterlerle (örneğin, genel saldırganlık ölçümleri veya kaza geçmişi) olan ilişkisi üzerinden desteklenmiştir. Bu, ölçeğin gerçekten sürücü öfkesi yapısını ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği (reliability), maddelerin iç tutarlılığı ve zaman içinde ölçüm sonuçlarının kararlılığı ile değerlendirilmiştir. Uyarlama çalışması, kısa formun yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermiştir.

Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha), ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ifade eder. Kısa formun pratik kullanım göz önüne alındığında, yüksek güvenirlik değerleri, bu aracın psikometrik açıdan sağlam olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Sürücü Öfke Ölçeği (Kısa Form)'nun faktör yapısı, orijinal uzun formun temel boyutlarını yansıtacak şekilde belirlenmiştir. Orijinal DAS, genellikle birden fazla faktöre ayrılır (örneğin, dümanca jestler, yavaş araçlar, polis varlığı, trafik sıkışıklığı). Kısa form, bu çok faktörlü yapının en güçlü temsilcilerini içeren maddelerden oluşur.

Yasak ve Eryok'un (2009) çalışması, Türk popülasyonunda da sürücü öfkesi yapısının tutarlı alt boyutlara sahip olduğunu doğrulamıştır. Faktör analizleri, kısa formun ölçtüğü yapının tekil bir genel öfke puanından ziyade, spesifik tetikleyicilere yönelik öfke tepkilerini yansıttığını ortaya koymuştur.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Kısa Form Psikometrik Ölçek

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak DAS genellikle 5 veya 6 noktalı Likert ölçeği kullanır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sürücüler (Genel popülasyondan araç kullanan bireyler)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Türkiye'de aktif olarak araç kullanan bireyler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireyin belirli sürüş durumlarında ne kadar öfkelenildiğini veya sinirlendiğini rapor etmesine dayanan öz bildirim (self-report) metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Sürücü öfkesi, trafik psikolojisi, psikometrik ölçek, öz bildirim, *Safety Science*, Burcu Eşiyok.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Burcu Eşiyok: burcuesiyok@yahoo.com

Yazın Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçeğin ticari kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya araştırma amaçlı kullanım için izin koşulları yazarın takdirindedir.

Ücret: Kaynakta belirtilmemiştir.

Test Yolu: Ölçeğin uyarlama ve geçerlik çalışması 2009 yılında yayınlanmıştır.

Kaynaklar

Yasak, Y., & Eşiyok, B. (2009). Anger amongst Turkish drivers: Driving Anger Scale and its adapted, long and short version. *Safety Science*, 47(1), 138-144. doi: 10.1016/j.ssci.2008.02.003

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [driving-anger-scaleshort-version-toad.pdf](#)

Sürücü Öfke Ölçeği (Kısa Form) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için orijinal referans çalışmaya (Yasak & Eryılmaz, 2009) başvurulmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM